

# Økonomi i natur- og vildttiltag

## Udgifter i forbindelse med udlægning af natur- og vildtvenlige tiltag

I de senere år har der været stigende interesse for at udlægge naturvildtstriber i almindelige dyrkede marker på landbrugsejendomme, hvor man ønsker at prioritere natur- og vildtinteresser målrettet. I den forbindelse kan det være hensigtsmæssigt at få et overblik over omkostningsniveauet ved etablering og pleje af de natur- og vildtvenlige tiltag.

I dette faktaark beskrives relevante aspekter og omkostningsniveauer i forbindelse med etablering af natur- og vildtvenlige tiltag.

Natur- og vildtpleje er forbundet med økonomiske og arbejdsmæssige omkostninger. Derfor er der nogle overvejelser, man skal gøre sig i forbindelse med de forskellige naturtiltag.

Når man anlægger et natur- og vildtvenligt tiltag i marken, fragår der et areal, som ikke bidrager med salgsafgrøde. Der kan umiddelbart beregnes et tab svarende til naturtiltaget, modregnet udgiften til udsæd, gødning og pesticider. Dyrkningsforhold, bonitet og sædskifte spiller en væsentlig rolle, idet variationen kan være betydelig selv indenfor et mindre lokalområde. Placeres naturtiltaget i yderkanten af marken, hvor udbyttet normalt er noget lavere, vil udbyttetabet derfor være begrænset.

Alt efter det valgte tiltag, skal jorden som udgangspunkt bearbejdes. Prisen afhænger af, hvor omfattende en bearbejdning, der er brug for. Prisen på tilsåning vil afhænge af, om der skal købes specielle vildtafgrøder eller specielle frø, eller om man kan bruge spildfrø fra sidste år. De fleste naturtiltag kræver også en vis grad af vedligeholdelse.

Overordnet set kræver tiltagene dog ikke meget ekstra pleje, hvis de placeres hensigtsmæssigt i forhold til den eksisterende markdrift. Der må dog påregnes et større ukrudtstryk op ad en tilsået vildtstribe, mens f.eks. en barjordsstribe kan være med til at mindske ukrudtstrykket.

De nævnte tiltag kan alle etableres under Enkeltbetalingsordningen, hvis reglerne herfor følges, hvilket vil sige, at der kan opretholdes EB støtte på de arealer, hvor tiltagene er etableret. Se særskilt faktaark: [Gør markerne til gode levesteder for markvildtet](#).

Der kan ikke opgøres generelle og entydige beregninger for, hvor meget natur- og vildtstriber koster pr/ha, men der kan laves kvalificerede beregninger på omkostningsniveauet på ejendomsniveau. Det er primært driftsintensitet og potentialet for afgrødeudbytter i markerne, der har indflydelse på omkostningsniveauet ved udlægning af natur- og vildtstriber.

# Prisen = ekstra udgifter – sparede udgifter + manglede udbytte

Men hvad ligger der så i disse parametre? Herunder er opstillet en liste med nogle af de spørgsmål, man skal stille sig selv for at finde svaret.

## Ekstra udgifter

### Maskiner (incl. arbejds løn)

- Hvad koster det i ekstra tid at have de enkelte tiltag?
- Hvad vil jeg sætte min timeløn til?
- Er det med egne/lejede maskiner?

### Hjælpestoffer

- Hvad koster den ekstra udsæd?
- Hvor stor mængde udsæd skal der bruges?
- Hvor lidt udsæd kan jeg nøjes med at købe?

### Sparede udgifter

#### Maskiner (incl. arbejds løn)

- Hvilke arbejdsgange kan man spare (ved god planlægning)?
- Hvor meget tid sparede man reelt?
- Hvad vil jeg sætte min timeløn til?

### Hjælpestoffer

- Hvordan undgår jeg, at der bruges hjælpestoffer i tiltagene (hvor det ikke er ønskeligt/nødvendigt)?
- Hvor meget udsæd sparede jeg?
- Hvor meget gødning sparede jeg?
- Hvor meget plantebeskyttelsesmiddel sparede jeg?

### Manglende udbytte

- Hvad plejer jeg at avle i mine markkanter?
- Hvor stor er avlen normalt, der hvor tiltagene skal anlægges?
- Hvad er den normale indtjening?

## Værdisætning af naturgevinsten

Foruden de mere håndfaste beregninger er der nogle lidt mere bløde værdier forbundet med etableringen af natur- og vildtvenlige tiltag. Tiltagene kan i nogle tilfælde medvirke til øget ejendoms værdi eller øget jagtindtægt. Insektvolde i markerne kan formentligt også spille en gunstig rolle i forhold til skadedyrsbekæmpelse.

Disse værdier er meget svære at regne på, men man kan godt have det med i overvejelserne, når man vurderer omkostninger og gevinster op mod hinanden.



Etablering af insektvold. Foto: Jørn Pagh Bertelsen

## Mere information

Vil du som landmand vide mere om, hvordan man griber anlæg af natur- og vildtvenlige tiltag an, kan du kontakte dit lokale landbrugsrådgivningscenter.

Du kan også læse pjecen [Tiltag for markvildtet – etablering af gode levesteder for agerhøns og harer](#) der ligger på LandbrugsInfo.